

תשע"ו - Vayeira - WhatsApp

(1- ביאור ענין 'אורות' וה'כלים' של עשר הספירות, ומהו הצורך ב'כלים' - "נודע, שבעשר ספירות יש 'אורות' ו'כלים'" (תו"א וירא ד"ה ארדה נא).
כלומר: עשר הספירות הן עשרה כוחות אלקיים שנצלו מאתו ית' 'לאנהגא בהון עלמין', ומבאר בקבלה וחסידות שהם מורכבים מאורות וכלים - האור של הספירה הוא החיות והאור האלקי שבספירה, והכלי הוא ההגדרה והציור של הספירה. כמו על דרך משל בכחות נפש האדם, שיש בהם 'אור' ו'כלי'. ולדוגמא, עצם כח השכל הוא האור, והמוח הגשמי הוא ה'כלי' שכן השכל מלוּבש בו ופועל על ידו, כי מאחר שכח השכל של הנפש הוא כח רוחני, אי אפשר שיפעל בעולם הזה הגשמי בלי התלבשות באבר גשמי המגביל את כח השכל להיות מוגדר בגדרים גשמיים.
וכך הוא למעלה באורות וכלים של עשר הספירות העליונות, לדוגמא - מדת החסד שלמעלה מורכבת מכלי - הוא הגדר המיוחד של ספירה זו, שעניינה לגמול ולהשפיע חסד; ואור - הוא הגילוי והחיות האלקית שמתלבשת בכלי זה ופועלת על ידו. כי לאמיתו של דבר את האור האלקי מצד עצמו אי אפשר להגדיר בשום הגדרה, כי היות שהקב"ה הוא 'אין סוף' ו'פשוט בתכלית הפשיטות', גם אורו (היינו, הגילוי וההתפשטות ממנו) הוא 'פשוט', ולפיכך, האור מצד עצמו אין בו אפילו הגבלה זו של 'חסד טוב', ולכן, יש צורך בכלים.

(ע"פ תו"א וירא ד"ה ארדה נא)

(2- גדרם של הכלים להגביל ולתת מקום להתהוות נבראים מוגבלים - ענין הכלים של עשר הספירות העליונות הוא שמגבילים את האור ונותנים בו ציור, שיתגלה באופן פרטי מסוים. היינו, שהאור מצד עצמו הוא פשוט, ועל ידי התלבשותו בכלי החסד נעשה פעולה של חסד, ונקנה בו כביכול ציור של חסד. וכמשל הנשמה שהיא למעלה מגדר וציור, ועל ידי התלבשותה באברי הגוף, הם מגבילים את אור הנשמה שיפעול פעולות בהתאם להכלי והאבר שבו מתלבש. לדוגמא, אור הנשמה מתלבש בכלי העין ונגבל להיות אור הפועל ראייה, שבא לידי ביטוי בדבר מסויים. וכח ההילוך ברגליים, וכדומה.
וכן למעלה, על ידי הכלים המגבילים נמשך האור להיות בגדר להוות עולמות ונבראים מוגבלים. כלומר, על ידי שהאור יורד ומתלבש בכלי החסד נגבל האור בציור פרטי של חסד ומתהווה ממנו נבראים מוגבלים השייכים לענין החסד, כגון מלאך מיכאל, שהוא מלאך החסד שעניינו לעשות חסד בעולם.
וללא התלבשות האור בכלים לא יכולה להיות התהוות נבראים מוגבלים, כי מצד עצמו האור הוא בלי גבול ומושלל מכל הגדרה וציור, ורק באמצעות הכלים יורד לגדר הגבול. "כמו שאי אפשר להיות השפעת כסף וזהב מהנשמה [עצמה], אלא אם כן מלוּבשת בגוף, ונותנת הנשמה (אור) צדקה לעני על ידי היד הגשמי (כלי)" (תו"א וירא ד"ה ארדה נא).
(ע"פ תו"א וירא ד"ה ארדה נא)

(3- איך מעשי הנבראים 'נוגעים' אל הבורא - "על ידי הכלים דעשר ספירות הוא . . . בחינת העלאת הזכות וחוב של כל נברא" (תו"א וירא ד"ה ארדה נא).
כלומר: כשם שההארה מאין סוף ב"ה יורדת דרך הכלים של עשר הספירות לגדר הגבול, להוות נבראים מוגבלים ומוגדרים, כך גם באמצעות הכלים של עשר הספירות עולה הזכות והחוב של הנבראים התחתונים (מגדר הגבול) אל האין סוף ב"ה. כלומר, כשם שיצירת קשר וחיבור בין בלי גבול לגבול נעשית באמצעות הכלים המגבילים, כך יצירת הקשר בין הגבול של הנבראים לבלי גבול של הבורא נעשית באמצעות הכלים המגבילים, רק שכאן הדבר בא מלמטה למעלה, שהזכות או החוב של הנברא עולה דרך הכלי להאור המלוּבש בו.
והיינו, כאשר נברא מוגבל עשה דבר טוב וקנה לעצמו זכות או להיפך ח"ו, אין זה 'נוגע' לאין סוף ב"ה עצמו, כי האדם ומעשיו אין להם ערך ויחס אל הבורא הבלי גבול, אלא שעל ידי הכלים המגבילים, הזכות או החובה של הנברא מתעלים לאור אין סוף המלוּבש בכלים, כי הקב"ה בחר להגביל את עצמו ולהתעניין במעשה הנבראים.
וזאת כיון שמצד אחד הכלים מוגבלים ולכן יש לנבראים תפיסת מקום לגביהם, אבל מצד שני בתוך הכלים מתלבש אור אין סוף ב"ה, ולכן כאשר ענייני הנבראים 'נוגעים' בכלים (שמעצם גדרם ומהותם - כלים מגבילים - מעשה הנבראים תופס מקום אצלם), על ידי זה הם 'נוגעים' גם באור המלוּבש בהם (שמצד עצמו אין לו שייכות לזה, אבל הכלי גורם שגם בהאור תהיה תפיסת מקום של מעשה התחתונים).

(ע"פ תו"א וירא ד"ה ארדה נא)

(4- החילוק בין מהות ועצמות הנפש וכחותיה -

“ביאור ענין מהות הנפש: כי הנה, הנפש מצד עצמה היא אור פשוט בלי התחלקות שכל ומדות, והשכל והמדות שלה הן בחינות 'לבושין' לנפש, שהנפש יש לה שכל ומדות, אבל אינן מהות ועצמיות הנפש” (תו"א וירא ד"ה פתח אליהו).
כלומר: מהות הנפש אינה כח מוגדר, ואין בה התחלקות לדרגות שונות, אלא היא כמו חיות כללית, ש"עצמות הנפש מושללת מגדר ההתחלקות, שלא יתכן שהיא בעצמה מחולקת לעשר בחינות שונות, כי אם היא מהות עצם אחד פשוט בתכלית הפשיטות” (מאה"ז תקס"ו ח"א ד"ה זה).

ואילו השכל והמדות הם 'כחות' של הנפש והנפש 'מתלבשת' בהם ופועלת על ידם. וכשם שהלבושים הגשמיים אינם מהותו ועצמותו של האדם, כך השכל והמדות אינם מהות ועצמות הנפש אלא 'כלים' ואמצעים שבהם הנפש באה לידי ביטוי.
ומהנפש עצמה "יסתעפו עשר כחות שונות ההם, עד שהם נחשבים לגבי עצמותה גם כן לבחינות כלים ולבושים [בלבד], רק שמשונים הם מלבושים הנפרדים דמחשבה דיבור ומעשה, שהם לבושים המחוברים עם עצמות הנפש ומיוחדת עמה בתכלית היחוד. אבל אינם בחינת מהותה ועצמותה ממש” (מאה"ז תקס"ו ח"א שם), שהרי הם כחות ותוארים וגדרים שונים זה מזה, וכל זה איננה שייך בעצמות הנפש שאין בה כל הגדרה, ציור והתחלקות.

(ע"פ תו"א וירא ד"ה פתח אליהו)

(5- הנפש מרגישה ע"י הגוף, הכיצד? -

עם היות שהגוף הוא לבוש לנפש, מכל מקום, הרי הנפש מתפעלת ממקרי הגוף, שכשהגוף נוקף אצבעו – מרגשת הנפש” (תו"א וירא ד"ה פתח אליהו).

ביאור הדברים:

“הנה, אנו רואים שיש לבוש שיוכל ללבוש אותו ולפושטו, כמו לבוש הגשמי על גוף האדם, ויש לבוש שאינו יכול לפושטו, אלא מתאחד עמו בתמידות, והוא הגוף עצמו, שגם הוא נחשב כמו לבוש לנפש, כי הרי הוא מעור ובשר גשמי, ונאמר בו 'עור ובשר תלבישני' כו', אמנם, לבוש הגופני הוא לבוש מחובר, [מאחר] שאינו נפרד לעולם” (מאה"ז תקס"ו ח"א).
והרי מכך שהנפש מתפעלת ממה שקורה עם הגוף מוכח שהגוף אינו כשאר לבוש שאין לו שום קשר ויחס עם האדם הלוּבוּש, אלא הוא לבוש בסוג מיוחד, כך שהדבר המלוּבוּש בו מתאחד אתו ועד שיכול גם להתפעל ממנו.

וזוהו הטעם שכאשר, לדוגמא, ינקוף אצבעו, ירגיש מיד הנפש, ואילו היה הגוף לבוש נפרד מהנפש, אזי לאו דווקא שכל אשר מתרחש בגוף היה נרגש בנפש, וכיון שכאשר האדם נוגע באיזה דבר (או נוקף אצבעו) הרי מיד מתעורר בו איזה רגש (בהתאם לדבר שבו הוא נוגע אם הוא דבר לח או יבש, חם או קר וכד'), ורגש זה אין מקורו בגוף הגשמי, שהרי הוא רק בשר ודם שאין בכוחו ויכולתו להרגיש, ומצד עצמו הוא כדומם, אלא הרגש הוא מצד הנפש שהיא רוחנית וביכולתה להרגיש דברים (בחוש המישוש שהוא ענין רוחני). ומזה שנגיעת הגוף באיזה דבר פועלת מיד הרגשה שמקורה בנפש, מוכח שהגוף מחובר ומאוחד עם הנפש.

(ע"פ תו"א וירא ד"ה פתח אליהו)